

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Obdo/19/2024
Identifikačné číslo spisu:	8111230741
Dátum vydania rozhodnutia:	23.09.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Andrea Sedláčková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:8111230741.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Andrey Sedláčkovej a členiek senátu JUDr. Kataríny Pramukovej a JUDr. Jaroslavy Fúrovej, v spore žalobcu: DS service, s. r. o., Kopčianska 10, 851 01 Bratislava, IČO: 36 842 303, zast.: JUDr. Marek Polakovič, advokát, Duchovičovo námestie 1, 080 01 Prešov, proti žalovanému: Slavomír Duch, Ľubochňianska 2552/3b, 080 06 Ľubotice, IČO: 33 872 074, zast.: JUDr. Juraj Hadrbulec, advokát, Riečna 2, 811 02 Bratislava, o zaplatenie sumy 7.950,38 eura s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Prešov, sp. zn. 21Cb/10/2012, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Prešove č. k. 5Cob/15/2021-269 zo dňa 16.11.2021, takto

rozhodol:

I. Dovolanie o d m i e t a .

II. Žalobcovi p r i z n á v a proti žalovanému n á r o k na náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100 %.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Prešov (ďalej aj „okresný súd“ alebo „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 21Cb/10/2012-193 zo dňa 8.10.2020 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť 7.950,38 eura, 14,25 % ročný úrok z omeškania zo sumy 5.922,24 eura od 26.6.2008 do 30.6.2008 a počnúc dňom 1.7.2008 do zaplatenia vo výške, ktorá zodpovedá v každom jednotlivom polroku trvania omeškania v percentách súčtu čísla 10 a základnej úrokovej sadzby NBS (od 1.1.2009 základnej úrokovej sadzby ECB) vo výške platnej vždy k 1. dňu príslušného kalendárneho polroka, maximálne vo výške 14,25 %; 14,25 % ročný úrok z omeškania zo sumy 112,19 eura od 24.6.2008 do 30.6.2008 a počnúc dňom 1.7.2008 do zaplatenia vo výške, ktorá zodpovedá v každom jednotlivom polroku trvania omeškania v percentách súčtu čísla 10 a základnej úrokovej sadzby NBS (od 1.1.2009 základnej úrokovej sadzby ECB) vo výške platnej vždy k 1. dňu príslušného kalendárneho polroka, maximálne vo výške 14,25 %; 14 % ročný úrok z omeškania zo sumy 1.915,95 eura od 29.10.2008 do 31.12.2008 a počnúc dňom 1.1.2009 do zaplatenia vo výške, ktorá zodpovedá v každom jednotlivom polroku trvania omeškania

v percentách súčtu čísla 10 a základnej úrokovej sadzby ECB vo výške platnej vždy k 1. dňu príslušného kalendárneho polroka, maximálne vo výške 14,25 % (výrok I.). V prevyšujúcej časti žalobu zamietol (výrok II). O nároku na náhradu trov konania rozhodol tak, že žalobcovi priznal voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % (výrok III.).

2. V odôvodnení svojho rozhodnutia k obrane žalovaného uviedol, že dátum vyhotovenia príjmového pokladničného dokladu, ktorý predložil žalovaný na súdnom pojednávaní dňa 7.6.2012, bol 20.10.2008 (platnou menou v SR boli v tom čase slovenské koruny - Sk). Pôvodná suma faktúr, ktorú mal žalovaný preplatiť žalobcovi (faktúry boli vystavené v slovenských korunách, platidlom dňa 20.10.2008 boli taktiež slovenské koruny), predstavovala sumu 319.513 Sk (faktúra č. F80015 zo dňa 11.6.2008 na sumu 258.413,30 Sk, faktúra č. F80016 zo dňa 9.6.2008 na sumu 3.379,70 Sk, faktúra č. F80028 zo dňa 14.10.2008 na sumu 57.720 Sk, spolu bola teda vyfakturovaná k úhrade suma 319.513 Sk).

Po čiastočnej nespornej úhrade zo dňa 24.11.2008 vo výške 80.000 Sk, zostala k úhrade suma 239.513 Sk. Na predmetnom príjmovom doklade, ktorý predložil žalovaný je však uvedená iná suma, a to suma 239.513,15 Sk. Pri hodnotení dôkazov, a to každého jedného samostatne, ako aj v ich vzájomných súvislostiach, neunikla pozornosti súdu tá skutočnosť, že suma 239.513,15 Sk je sumou, ktorá by vznikla, ak by boli faktúry dodatočne (po 1.1.2009) prepočítavané zo slovenských korún na menu eur (platnú v SR od 1.1.2009) a následne spätne na slovenské koruny: faktúra č. F80015 zo dňa 11.6.2008, suma v Sk 258.413,30 Sk, suma

v eurách 8.577,75 eura, faktúra č. F80016 zo dňa 9.6.2008, suma v Sk 3.379,70 Sk, suma v eurách 112,19 eura, faktúra č. F80028 zo dňa 14.10.2008, suma v Sk 57.720 Sk, suma v eurách 1.915,95 eura, spolu suma v eurách 10.605,89 eura. Čiastočná úhrada dňa 24.11.2008 po prepočte na eura 2.655,51 eura. Zostáva uhradiť 7.950,38 eura, pričom suma 7.950,38 eura po prepočte konverzným kurzom (1 euro = 30,126 Sk) predstavuje sumu 239.513,15 Sk. Prvoinštančný súd sa priklonil k tomu, že ak by bol príjmový doklad vyhotovený skutočne

dňa 20.10.2008 (v čase, keď platidlom na území SR boli slovenské koruny), nebola by na ňom uvedená suma 219.513,15 Sk (ktorá mohla vzniknúť s najväčšou pravdepodobnosťou prepočtom súm uvedených na faktúrach na menu euro a späť na slovenské koruny), ale suma 239.513 Sk, t.j. suma zodpovedajúca súčtu súm uvedených na faktúrach po zohľadnení čiastočnej úhrady vo výške 80.000 Sk. Faktúry, ktoré mal žalovaný platiť žalobcovi, boli vystavené v slovenských korunách a ak by boli skutočne uhradené dňa 20.10.2008, boli

by uhradené len v slovenských korunách. Prepočet na menu euro v čase pred zmenou platidla na menu eur by nebol potrebný. Je teda zrejmé, že príjmový pokladničný doklad, v ktorom je dátum vyhotovenia 20.10.2008 a ktorý predložil žalovaný na súdnom pojednávaní

dňa 7.6.2012, bol vyhotovovaný dodatočne a nie je pravý a suma, ktorá je na ňom uvedená, nebola nikdy žalovaným uhradená. Prvoinštančný súd ďalej uviedol, že celú obranu žalovaného považoval za účelovú, nedôvodnú aj v súvislosti s tým, že v peňažnom denníku žalovaného

za rok 2008 nie je dodržaná číselná postupnosť v nadväznosti na plynutie času, teda je predpoklad, že so zápismi v peňažnom denníku žalovaného za rok 2008 sa dodatočne manipulovalo. K nevykonaniu znaleckého dokazovania súd prvej inštancie uviedol,

že z vyjadrení príbratého znalca jednoznačne vyplynulo, že nie je možné skúmať pravosť podpisu a odtlačku pečiatky z fotokópie pokladničného dokladu.

3. Krajský súd v Prešove (ďalej aj „krajský súd“ alebo „odvolací súd“) rozsudkom č. k. 5Cob/15/2021-269 zo dňa 16.11.2021 (ďalej aj „napadnutý rozsudok“) na základe odvolania žalovaného potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku I. a III. Súčasne priznal žalobcovi proti žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

4. Odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia k odvolacej námietke týkajúcej sa nesprávneho postupu súdu spôsobujúceho porušenie práva žalovaného na spravodlivý proces konštatoval, že táto námietka naplnená nebola, pretože po preskúmaní celého konania pred súdom prvej inštancie nebolo odvolacím súdom zistené porušenie čiastkového procesného práva

žalovaného. Ďalej konštatoval, že pokiaľ sa žalovaný nestotožňuje s vyhodnotením ním uvádzaných dôkazov, táto skutočnosť nepostačuje sama o sebe na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia. Keďže súd prvej inštancie rozhodoval na základe dôkazmi overeného skutkového stavu, preto aj túto námietku považoval odvolací súd za nedôvodnú. Súčasne doplnil, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie nemožno považovať za taký, ktorý by bol okrem iného aj z ústavnoprávneho hľadiska neudržateľný, a teda spôsobilý na jeho derogáciu. Vzhľadom na uvedené odvolací súd konštatoval, že žalovaný dostal v konaní pred všeobecným súdom s poukazom na § 387

ods. 2 CSP dostatočnú odpoveď aj na túto námietku. K námietke nesprávnych skutkových zistení z vykonaných dôkazov odvolací súd poznamenal, že dokazovanie je procesný postup, ktorý je založený na vykonávaní jednotlivých dôkazných prostriedkov súdom a ich následnom zhodnotení a súčasne, že vykonané dôkazy hodnotí súd podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti. Podľa záveru odvolacieho súdu ani táto odvolacia námietka nebola naplnená, keďže súd prvej inštancie listinné dôkazy nachádzajúce sa v spise vyhodnotil správne a z odôvodnenia samotného rozsudku sa nejaví žiadne porušenie pravidiel formálnej logiky. Na záver svojho rozhodnutia odvolací súd poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 4Cdo/13/2009 z 24.2.2010 a uviedol,

že vystaviteľom príjmového pokladničného dokladu mal byť X. J., ktorý však v priebehu konania ako vypočutý svedok vystavenie takéhoto pokladničného dokladu, ktorý predstavuje súkromnú listinu, poprel. V zmysle vyššie citovaného rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ak teda vystaviteľ listiny správnosť, resp. jej pravdivosť poprie, leží dôkazné bremeno pravosti listiny na tom účastníkovi, ktorý z tejto listiny vyvodzuje pre seba priaznivé právne dôsledky, pričom touto osobou v danom spore je osoba žalovaného.

V danom prípade vyvodzovanie pre seba priaznivých priamych dôsledkov u žalovaného spôsobuje tá skutočnosť, že uvedeným listinným dôkazom chcel preukázať uhradenie dlžnej sumy žalobcovi, resp. právnenému predchodcovi žalobcu. Bolo teda na samotnom žalovanom, aby preukázal pravosť predmetného listinného dôkazu a v tomto smere vo svojom odvolaní samotný žalovaný nesprávne konštatuje, že dôkazné bremeno malo byť na strane žalobcu.

Práve naopak, dôkazné bremeno o pravosti predmetnej listiny bolo na strane žalovaného.

V tejto súvislosti odvolací súd poukázal aj na skutočnosť, že samotná výška pohľadávky, vznik tejto pohľadávky, resp. uhradenie predmetnej sumy zo strany tretej osoby žalovanému, neboli medzi stranami konania sporné. Jediná sporná skutočnosť, ktorá v predmetnom konaní predstavovala predmet dokazovania bola skutočnosť, či takto uhradené finančné prostriedky žalovanému zo strany tretej osoby boli následne aj preplatené, resp. uhradené právnenému predchodcovi žalobcu, a to X. J.. Uvedenú skutočnosť sa však žalovanému nepodarilo preukázať, a teda neunesol dôkazné bremeno. Čo sa týka samotného znaleckého dokazovania zo súdneho spisu vyplýva zámer súdu prvej inštancie nariadiť ohľadne pravosti predmetnej listiny aj dokazovanie, pričom zo spisu taktiež vyplýva, že znalec ustanovený súdom odmietol vykonať znalecké dokazovanie pravosti podpisu na uvedenej listine vzhľadom na predloženie iba fotokópie príjmového pokladničného dokladu, ktorá je nedostatočná

v zmysle vyjadrení samotného znalca, teda, že sa nejedná o dostatočne čitateľnú fotokópiu. Následne bolo úlohou samotného žalovaného predložiť znalcovi alebo súdu originál predmetného listinného dôkazu tak, aby mohol byť podpis na predmetnej listine spôsobilým predmetom znaleckého dokazovania. Skutočnosť, že žalovaný originál listiny v priebehu súdneho konania stratil a tento originál následne nevedel súdom ustanovenému znalcovi predložiť, pripadá na farchu samotného žalovaného a nie žalobcu. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti podľa názoru odvolacieho súdu súd prvej inštancie správne právne vec posúdil

a pre neunesenie dôkazného bremena zo strany žalovaného žalobe v správnej výške vyhovel.

5. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal včas dovolanie žalovaný zastúpený advokátom (ďalej aj „dovolateľ“). Žiadal, aby dovolací súd dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania odôvodnil vadou podľa § 420 písm. f) CSP.

6. Žalovaný v úvode dovolania zhrnul skutkový stav veci a doterajší priebeh konania na súde prvej a druhej inštancie. Dôvod prípustnosti podľa § 420 písm. f) CSP žalovaný odôvodňoval tým, že v rozsudku odvolacieho súdu nie je kvalitne, dostatočne a presvedčivo zdôvodnené, ako sa súd

vysporiadal s relevantnými odvolacími námietkami žalovaného. Odvolací súd bez toho, aby sa v konkrétnostiach venoval jednotlivým právne relevantným odvolacím námietkam žalovaného, iba vágne konštatoval, že nebolo zistené porušenie práv žalovaného na spravodlivý súdny proces. Podľa názoru dovolateľa okresný ani krajský súd nezabezpečili v zákonom požadovanej kvalite procesné záruky ochrany základného práva

na súdnu ochranu a základného práva na spravodlivé súdne konanie, najmä princíp právnej istoty, princíp nestrannosti a objektivity postupu konajúceho súdu a princíp rovnosti zbraní, a teda aj týmto došlo k porušeniu práva na spravodlivý súdny proces. Odvolací súd v bodoch 13. až 24. svojho rozsudku uviedol všeobecné tvrdenia o dokazovaní v súdnom konaní a o spravodlivom súdnom procese, avšak nedal žiadne konkrétne odpovede na odvolacie námietky žalovaného, ani žiadnym spôsobom vo vzťahu k meritu veci neodôvodnil dostatočne svoj rozsudok. Odôvodnenie rozsudku je podľa mienky dovolateľa veľmi stručné, nejasné a nekonzistentné.

7. Žalovaný ďalej odôvodňoval vadu v zmysle § 420 písm. f) CSP tým, že súd prvej inštancie síce v bode 17. svojho rozsudku uviedol, že vykonal dokazovanie výsluchom svedkyne S. I., avšak s týmto dôkazom sa nijako nevysporiadal, a hoci žalovaný túto skutočnosť vo svojom odvolaní namietal, nevysporiadal sa s ňou ani odvolací súd. Žalovaný namietal, že odvolací súd pri hodnotení dôkazov nepostupoval dôsledne podľa § 191 ods. 1 CSP, pretože prihliadol iba na okolnosti svedčiace v prospech žalobcu a v neprospech žalovaného, ale okolnosti, ktoré svedčili v prospech žalovaného vôbec nevyhodnotil, hoci predstavovali zásadnú časť odvolania žalovaného. V napadnutom rozhodnutí podľa názoru dovolateľa absentuje náležité zdôvodnenie súdneho rozhodnutia len na základe selektívne vybraných dôkazov, a to výlučne dôkazov v prospech žalobcu a náležité zdôvodnenie arbitrárnej ignorácie dôkazov v prospech žalovaného, a to napriek tomu, že na to žalovaný riadne poukázal vo svojom odvolaní, čím bolo porušené jeho právo na spravodlivý súdny proces.

8. Dovolateľ mal tiež za to, súd prvej inštancie ako aj odvolací súd porušili jeho právo na spravodlivý proces tým, že na základe vykonaného dokazovania - výsluchu svedka X. J. dospeli k nesprávnym skutkovým zisteniam a tiež nesprávne právne vec posúdili. Poukázal na výpoveď daného svedka, ktorý v súvislosti s príjmovým pokladničným dokladom najprv sám spontánne uviedol, že podpis sa javí ako jeho a až po intervencii otázkami žalobcu zmenil svoje vyjadrenie v tom zmysle, že podpis sa javí ako sfaľovaný. Žalovaný prezentoval názor, v zmysle ktorého výpoveď svedka Imricha Kozla sa javí ako nedôveryhodná, pričom odvolací súd túto skutočnosť napadnutom rozsudku ignoroval a žiadnym spôsobom sa ňou nezaoberal.

9. Žalovaný vytýkal súdom nižšej inštancie, že na svedecké výpovede vyššie uvedených svedkov neprihliadali, pričom súdy nijako nezdôvodnili, prečo na ne neprihliadli. Obzvlášť odvolací súd bol povinný sa s týmito výpoveďami vysporiadať, nakoľko na to poukazoval žalovaný vo svojom odvolaní. Žalovaný tiež namietal, že súd prvej inštancie ani odvolací súd sa nezaoberali možnosťou znaleckého dokazovania z kópie listiny, ako na to poukazoval žalovaný vo svojom odvolaní.

10. Dovolateľ ďalej odôvodňoval vadu zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP tým, že súdy nezákonným spôsobom preniesli dôkazné bremeno na žalovaného, hoci toto zaťažovalo žalobcu. Poukázal na tvrdenie žalobcu, ktorý označil príjmový pokladničný doklad za sfaľovaný, a preto žalobca nesie dôkazné bremeno v tomto spore. Nie je povinnosťou žalovaného preukazovať negatívne skutočnosti, t.j. že doklad nie je sfaľovaný, ale je povinnosťou žalobcu preukázať, že je sfaľovaný, pokiaľ uvedené žalobca tvrdí. Naproti tomu súdy nižšej inštancie konštatovali, že dôkazné bremeno o pravosti predmetnej listiny bolo na strane žalovaného. Podľa názoru dovolateľa napadnutým rozsudkom došlo k denegatio iustitiae, kedy odvolací súd nerozhodol v súlade s princípom právnej istoty a zodpovednosť za výsledok unesenia dôkazného bremena preniesol zo žalobcu na žalovaného, čo je v rozpore so základnými princípmi nielen Civilného sporového poriadku, ale aj právneho štátu.

11. Na záver dovolania žalovaný namietal porušenie zásady rovnosti účastníkov konania, keď mal za to, že žiadne ustanovenie Civilného sporového poriadku nemožno vykladať a uplatňovať v konaní pred súdom tak, aby niektorý z účastníkov bol zvýhodnený na úkor druhého účastníka pri uplatňovaní práv alebo aby mal priaznivejšie postavenie pri prejednávaní a rozhodovaní veci.

12. Žalobca v písomnom vyjadrení k dovolaniu zo dňa 22.8.2022 uviedol, že dovolanie žalovaného považuje v celom rozsahu za nedôvodné a účelové.

K námietke žalovaného, že nedostatočným odvodnením rozsudku došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces, žalobca uviedol, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam.

V súvislosti s príjmovým pokladničným dokladom žalobca uviedol, že v konaní dostatočne preukázal, že doklad predložený žalovaným nie je pravý a bol vyhotovený dodatočne, pričom poukázal na vykonané dokazovanie. K námietke nevykonania znaleckého dokazovania žalobca uviedol, že znalec ustanovený súdom odmietol vykonať znalecké dokazovanie pravosti podpisu na fotokópii dokladu, ktorá nie je dostatočná. Skutočnosť, že žalovaný originál listiny

v priebehu súdneho konania stratil, pripadá teda na ťarchu samotného žalovaného a nie žalobcu.

Na základe uvedených skutočností žalobca navrhoval, aby dovolací súd dovolanie žalovaného odmietol, resp. aby ho ako nedôvodné zamietol.

13. Najvyšší súd Slovenskej republiky pred samotným posúdením prípustnosti a dôvodnosti dovolania konštatuje, že prvotne na dovolanie podané žalovaným podľa § 125 ods. 2 CSP neprihliadal, keď mal za to, že dovolanie nebolo podpísané kvalifikovaným elektronickým podpisom v zmysle § 23 ods. 1 zákona č. 305/2013 Z. z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci (zákon o e-Governmente). Na základe ústavnej sťažnosti žalovaného Ústavný súd Slovenskej republiky nálezom sp. zn. III. ÚS 404/2023

zo dňa 7. novembra 2023 rozhodol, že opatrením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky

č. k. 3Obdo/45/2022 zo dňa 28. februára 2023 bolo porušené právo sťažovateľa na súdnu ochranu a jeho právo na spravodlivé súdne konanie a súčasne zrušil opatrenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 3Obdo/45/2022 zo dňa 28. februára 2023. Následne bola vec súdom prvej inštancie opätovne predložená najvyššiemu súdu za účelom rozhodnutia o podanom dovolaní.

14. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podala strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP a contrario) dospel k záveru, že dovolaniu nie je možné vyhovieť.

15. Z § 419 CSP vyplýva, že proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú taxatívne vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené zákonné predpoklady, za ktorých sa môže dovolacie konanie uskutočniť, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (III. ÚS 474/2017 a I. ÚS 438/2017).

16. Relevantné znaky, ktoré charakterizujú procesnú vadu v zmysle § 420 písm. f) CSP

sú zásah súdu do práva na spravodlivý proces a nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva.

Ustanovenie § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť a dôvodnosť dovolania v prípade, ak miera porušenia procesných práv strany, v dôsledku nesprávneho procesného postupu súdu, nadobudla značnú, výraznú resp. relevantnú intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Prípustnosť dovolania na základe tvrdenej nepreskúmateľnosti rozhodnutia

môže byť daná v prípadoch, ak odvolací súd nedostatočným odôvodnením svojho rozhodnutia znemožní strane v dovolaní uplatniť dovolací dôvod podľa ustanovenia § 432 CSP, t.j. namietat nesprávne právne posúdenie veci (rovnako aj 3Obdo/42/2019); ak odvolací súd uskutoční výklad právneho predpisu na zistený skutkový stav veci, ktorý je ústavne nesúladný, svojvoľný

a bez presvedčivého a racionálneho logického odôvodnenia (viď aj 3Obdo/72/2016 a 3Obdo/10/2017),

alebo ak sa odvolací súd nevysporiada so skutočnosťou, ktorá je kľúčová pre rozhodovaný spor a má podstatný vplyv na výsledok konania (viď aj 3Obdo/93/2019). V rozhodovanom spore podľa názoru dovolacieho súdu nešlo o žiaden prípad z uvedených vyššie, ktorý by mohol založiť prípustnosť dovolania. Napadnutý rozsudok odvolacieho súdu potvrdzujúci rozsudok súdu prvej inštancie s ním tvorí jednotu, pričom vo výsledku

z odôvodnení oboch rozhodnutí súdov nižších inštancií sú dostatočne zrejmé dôvody priznania nároku žalobcu. V uznesení sp. zn. 3Obdo/2/2019 zo dňa 11. apríla 2019 dovolací súd skonštatoval, že prípustnosť dovolania v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP nezakladá všeobecná nespokojnosť dovolateľa s rozhodnutím odvolacieho súdu (prípadne aj súdu prvej inštancie), ktoré vyznelo v jeho neprospech.

17. Žalovaný odôvodňoval prípustnosť dovolania podľa 420 písm. f) CSP tým, že „súd prvej inštancie síce v bode 17. svojho rozsudku uviedol, že vykonal dokazovanie výsluchom svedkyne S. I., avšak s týmto dôkazom sa nijako nevysporiadal, a hoci žalovaný túto skutočnosť vo svojom odvolaní namietal, nevysporiadal sa s ňou ani odvolací súd“.

V tejto súvislosti žalovaný ďalej namietal, že „odvolací súd pri hodnotení dôkazov nepostupoval dôsledne podľa § 191 ods. 1 CSP, pretože prihliadol iba na okolnosti svedčiace v prospech žalobcu a v neprospech žalovaného, ale okolnosti, ktoré svedčili v prospech žalovaného vôbec nevyhodnotil, hoci predstavovali zásadnú časť odvolania žalovaného“.

18. V súvislosti s preskúmaním hodnotenia dôkazov dovolací súd poznamenáva, že dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok nie je určené na prehodnotenie dokazovania (1Cdo/145/2020). V rámci tohto dôvodu prípustnosti dovolania je však najvyšší súd oprávnený preskúmať logickú, funkčnú a teleologickú konzistentnosť hodnotenia dôkazov ako súčasť posudzovania práva na spravodlivý proces (III. ÚS 104/2022 z 23. júna 2022).

Preskúmaním hodnotenia dôkazov vo vyššie uvedených intenciách dovolací súd konštatuje, že krajský súd nevyhodnotil dôkazy svojvoľne a mimo prípustného a logického rámca hodnotenia dôkazov tak, aby tým došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Odvolací súd vyhodnocoval dôkazy a skutočnosti z nich plynúce, ktoré boli podstatné pre vyriešenie veci - zaplatenie dlhu žalovaným. Súd prvej inštancie v tejto súvislosti vyhodnotil dôkaz - príjmový pokladničný doklad zo dňa 20.10.2008, ktorým žalovaný preukazoval zaplatenie dlhu právnomu predchodcovi žalobcu, že tento nie je pravý a suma, ktorá je na ňom uvedená, nebola žalovaným nikdy uhradená. Pri hodnotení tohto dôkazu zoberal do úvahy skutočnosť, že suma uvedená na príjmovom pokladničnom doklade je sumou, ktorá by vznikla, ak by boli faktúry dodatočne (po 1.1.2009) prepočítavané zo slovenských korún

na menu eur (platnú v SR od 1.1.2009) a následne späť na slovenské koruny.

Ďalej zoberal do úvahy skutočnosť, že v peňažnom denníku nebola dodržaná číselná postupnosť. A napokon uviedol, že fotokópia tohto pokladničného dokladu nebola urobená z pravého pokladničného dokladu podpísaného p. J., teda nie je relevantným dôkazom o deklarovanej úhrade. Odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že v zmysle rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 4Cdo/13/2009 bolo na žalovanom, aby preukázal pravosť predmetného listinného dôkazu, pretože ide o súkromnú listinu a vystaviteľ listiny

(X. J.) vystavenie takéhoto pokladničného dokladu poprel. Ak aj odvolací súd nedal žalovanému odpoveď na odvoláciu námietku, že súd prvej inštancie sa nevysporiadal s výpoveďou svedkyne S. I. (ktorá vysvetlila číslovanie dokladov v peňažnom denníku, rozdiel medzi daňovými výdavkami v peňažnom denníku oproti výdavkom v daňovom priznaní) nemožno konštatovať, že došlo k porušeniu práva žalovaného

na spravodlivý proces, pretože aj zohľadnenie tvrdení danej svedkyne by nebolo spôsobilé zvrátiť záver konajúcich súdov o nepreukázaní pravosti vystavenej listiny, keďže samotný vystaviteľ jej vystavenie poprel a vzhľadom na existenciu fotokópie nebolo možné vykonať znalecké dokazovanie. Skutočnosť tvrdenej p. I. teda neboli kľúčové

pre rozhodovaný spor a nemali vplyv na výsledok konania.

19. S poukazom na uvedené najvyšší súd konštatuje, že hodnotenie dôkazov súdmi nižšej inštancie v

posudzovanom prípade nie je mimo prípustného a logického rámca hodnotenia dôkazov, a teda kontrolou hodnotenia dôkazov dovolacím súdom nebolo zistené porušenie práva žalovaného na spravodlivý proces.

20. K namietanej vade zmätočnosti spočívajúcej v tvrdení, že „na základe vykonaného dokazovania - výsluchu svedka X. J. dospeli sudy k nesprávnym skutkovým zisteniam“ dovolací súd uvádza, že prípadné nedostatky pri zisťovaní skutkového stavu alebo nesprávne prijaté skutkové závery zo strany konajúcich súdov, nie je možné podrobiť dovolaciemu prieskumu (pozri napr. rozhodnutia uverejnené v Zbierke rozhodnutí a stanovísk súdov Slovenskej republiky pod č. 37/1993 a pod č. 125/1999). V tejto súvislosti dovolací súd opätovne pripomína (rovnako aj sp. zn. 3Obdo/40/2017, 3Obdo/52/2017, 3Obdo/17/2018

a 3Obdo/18/2018), že dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok neslúži na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie - vid' ustanovenie § 442 CSP („dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd“).

Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie.

21. Dovolací súd tiež uvádza, že do práva na spravodlivý súdny proces nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov. Právo na spravodlivý súdny proces neznamena ani právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami a právnymi názormi. Do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy SR a práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru nepatrí ani právo účastníka konania vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne

sa dožadovať ním navrhnutého spôsobu hodnotenia dôkazov, resp. tohto, aby sudy preberali alebo sa riadili výkladom všeobecne záväzných predpisov, ktoré predkladá účastník konania (pozri Števček M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol. Civilný sporový poriadok, 2. vydanie, Komentár, Praha: C. H. Beck, 2022, 1550 s.).

Ústavný súd Slovenskej republiky a Najvyšší súd Slovenskej republiky takisto už viackrát vo svojich skorších rozhodnutiach prezentovali názoru, že z práva na spravodlivý súdny proces nevyplyva pre stranu sporu právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (napr. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03 a napr. uznesenie Najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/129/2018, 3Cdo/162/2018).

22. Dovolateľ ďalej v dovolaní namietal, že sudy nižších inštancií vyhodnotili vykonané dokazovanie jednostranne v prospech žalobcu a v tom kontexte namieta porušenie princípu rovnosti zbraní.

23. Obsah súdneho spisu nedáva podklad pre záver, že súd prvej inštancie porušil zásadu rovnosti procesných strán. Súd prvej inštancie vytvoril obom procesným stranám rovnakú možnosť vyjadriť sa k veci, k vykonanému dokazovaniu, k priebehu konania a k vyjadreniam protistrany. Vzhľadom na námietku žalovaného smerujúcu k nevyváženému spôsobu dokazovania dovolací súd pripomína, že dokazovanie je časť civilného súdneho konania,

v rámci ktorej si súd vytvára poznatky potrebné na rozhodnutie vo veci. Právomoc konať o veci, ktorej sa návrh týka, v sebe obsahuje i právomoc posúdiť to, či a aké dôkazy na zistenie skutkového stavu sú potrebné a akým spôsobom sa zabezpečí dôkaz na jeho vykonanie (I. ÚS 52/03). Súd v civilnom súdnom konaní nie je viazaný návrhmi strán na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. Posúdenie návrhu

na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z nich budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu, nie strán sporu. Najvyšší súd už podľa predchádzajúcej úpravy dospel k záveru, že nedostatočné zistenie rozhodujúcich skutkových okolností, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu nezakladá vadu zmätočnosti (R 37/1993, R 125/1999, R 42/1993). Nová právna úprava na samej podstate uvedeného nič nezmenila.

24. Dovolateľ ďalej odôvodňoval vadu zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP tým, že „súdy nezákonným spôsobom preniesli dôkazné bremeno na žalovaného, hoci toto zaťažovalo žalobcu. Poukázal na tvrdenie žalobcu, ktorý označil príjmový pokladničný doklad za sfalšovaný, a preto žalobca nesie dôkazné bremeno v tomto spore. Nie je povinnosťou žalovaného preukazovať negatívne skutočnosti, t.j. že doklad nie je sfalšovaný, ale je povinnosťou žalobcu preukázať, že je sfalšovaný, pokiaľ uvedené žalobca tvrdí. Naproti tomu súdy nižšej inštancie konštatovali, že dôkazné bremeno o pravosti predmetnej listiny bolo na strane žalovaného. Podľa názoru odvolateľa napadnutým rozsudkom došlo k denegatio iustitiae, kedy odvolací súd nerozhodol v súlade s princípom právnej istoty a zodpovednosť za výsledok unesenia dôkazného bremena preniesol zo žalobcu na žalovaného, čo je v rozpore so základnými princípmi nielen Civilného sporového poriadku, ale právneho štátu“.

25. Odvolací súd v bode 23. napadnutého rozsudku poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 4Cdo/13/2009 z 24.2.2010 a uviedol, že „vystaviteľom príjmového pokladničného dokladu mal byť Imrich Kozlo, ktorý však v priebehu konania ako vypočutý svedok vystavenie takéhoto pokladničného dokladu, ktorý predstavuje súkromnú listinu, poprel. V zmysle vyššie citovaného rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ak teda vystaviteľ listiny správnosť, resp. jej pravdivosť poprie, leží dôkazné bremeno na pravosti listiny na tom účastníkovi, ktorý z tejto listiny vyvodzuje pre seba priaznivé právne dôsledky, pričom touto osobou v danom spore je osoba žalovaného. V danom prípade vyvodzovanie pre seba priaznivých priamych dôsledkov u žalovaného spôsobuje tá skutočnosť, že uvedeným listinným dôkazom chcel preukázať uhradenie dlžnej sumy žalobcovi, resp. právnenému predchodcovi žalobcu. Bolo teda na samotnom žalovanom, aby preukázal pravosť predmetného listinného dôkazu a v tomto smere vo svojom odvolaní samotný žalovaný nesprávne konštatuje, že dôkazné bremeno malo byť na strane žalobcu. Práve naopak, dôkazné bremeno o pravosti predmetnej listiny bolo na strane žalovaného“.

26. Dovolací súd v prvom rade poznamenáva, že v zmysle súdnej praxe nie je pre spôsobilosť listiny byť dôkazným prostriedkom rozhodujúce, či ide o originál listiny alebo jej odpis alebo fotokópiu. Aj fotokópia listiny je spôsobilá byť vykonaná ako dôkaz zákonom predpokladaným spôsobom (totožne sp. zn. 4MCdo/9/2005, 3Cdo/243/2007 a 7Cdo/16/2013). Civilný sporový poriadok (predtým Občiansky súdny poriadok) v žiadnom svojom ustanovení neukladá súdu povinnosť vykonávať dôkaz iba originálom listiny. Od spôsobilosti listiny byť dôkazným prostriedkom však treba odlišovať spôsob vykonania dôkazu listinou súdom a posudzovanie pravosti a pravdivosti listiny. Pravosťou a pravdivosťou listiny sa súd zaoberá v rámci hodnotenia dôkazov, t.j. v rámci činnosti, pri ktorej súd hodnotí dôkazy podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti, pričom starostlivo prihliada na to, čo vyšlo za konania najavo, vrátane toho, čo uviedli sporové strany. Dôkaz vykonaný fotokópiou listiny hodnotí súd ako každý iný dôkaz podľa zásad uvedených v § 191 ods. 1 CSP. V prípade vykonania dôkazu fotokópiou listiny možno len zväžiť jeho dôkaznú silu (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 25. novembra 2010, sp. zn. 3Obo/61/2009).

27. Dovolací súd konštatuje, že v súvislosti s vyhodnotením dôkazného bremena vo vzťahu k pravosti príjmového pokladničného dokladu postupovali súdy nižšej inštancie správne a v súlade so záverom prezentovaným v rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Cdo/13/2009 z 24.2.2010. V posudzovanom prípade, ak žalobca ako vystaviteľ poprel pravosť príjmového pokladničného dokladu, teda v podstate tvrdil, že ju nikdy nevystavil, teda tvrdil jej

neexistenciu. Preukázanie reálnej neexistencie listiny nebolo možné od neho spravodlivo požadovať, preto správne odvolací súd s poukazom na citované rozhodnutie konštatoval, že bolo na samotnom žalovanom, aby preukázal pravosť predmetného listinného dôkazu. Pokiaľ žalobca poprel pravosť predloženej neoverenej fotokópie príjmového pokladničného dokladu, nedošlo tým k presunu dôkazného bremena v tom zmysle, že by žalobcovi vznikla povinnosť preukázať svoje tvrdenie, že listina nie je pravá.

28. K rovnakému názoru dospel aj Ústavný súd Slovenskej republiky v uznesení sp. zn. III. ÚS 288/2016 zo dňa 11. mája 2016. Vo veci posudzovanej ústavným súdom sťažovateľ ako žalobca v konaní pred všeobecným súdom (o. i.) predložil potvrdenie o vrátení pôžičky z 3. marca 2004 podpísané žalovaným. Žalovaný poprel, že potvrdenie z 3. marca 2004 podpísal. Okresný súd vo vzťahu k potvrdeniu konštatoval, že „ide o súkromnú listinu ktorej pravosť žalovaný poprel, v dôsledku čoho dôkazné bremeno o jej pravosti bol povinný znášať žalobca a keďže žalobca dôkazné bremeno na túto otázku neuniesol, vychádzal okresný súd z toho, že žalobca (pri nepredložení iných dôkazov na otázku vrátenia pôžičky) vrátenie pôžičky nepreukázal“. Ústavný súd v súvislosti so splnením dlhu žalobcu konštatoval, že „neobstojí názor sťažovateľa produkovaný v priebehu konania o nesprávnom vyhodnotení dôkazného bremena vo vzťahu k pravosti potvrdenia z 3. marca 2004. Právna teória v zhode s názorom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 199/2005 uverejnenom v časopise Zo súdnej praxe č. 14/2010, na ktorý poukázal i sám sťažovateľ, dospela k záveru o presune dôkazného bremena pravosti súkromnej listiny v prípade jej spochybnenia druhým účastníkom konania na predkladateľa takejto listiny. Ak preto okresný súd dospel k záveru, podľa ktorého sťažovateľ dôkazné bremeno o pravosti tejto listiny neuniesol, jeho záver je v zhode so súdnou praxou i právnou teóriou. V situácii, keď týmto potvrdením z 3. marca 2004 a ani iným dôkazom nebolo preukázané riadne splnenie dlhu sťažovateľom žalovanému, malo to za následok nepreukázanie splnenia dlhu...“.

29. Dovolací súd s poukazom na body 16. až 27. uzatvára, že vo vzťahu k uplatnenému dovolaciemu dôvodu v zmysle § 420 písm. f) CSP dovolateľ neuviedol taký nesprávny procesný postup súdu, ktorý mu znemožnil uskutočňovať procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces.

30. Keďže konanie pred odvolacím súdom nebolo poznačené namietanou vadou zmätočnosti uvedenou v ustanovení § 420 písm. f) CSP, najvyšší súd dovolanie žalovaného odmietol podľa ustanovenia § 447 písm. c) CSP ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné.

31. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania rozhodol dovolací súd podľa § 453 ods. 1 CSP tak, že žalobcovi priznal proti žalovanému nárok na náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100 %. O výške náhrady trov konania žalobcu rozhodne súd prvej inštancie (§ 262 ods. 2 CSP).

32. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0 (§ 393 ods. 2 posledná veta CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.